

Høringslisten

Saksbehandler: Asgeir Fløgum Vågan
Telefon: +47 75585000
Vår dato: 30.06.2023
Vår referanse: 23/00687-8

Deres dato:
Deres referanse:

Høring. Endring av permanent restriksjonsområde i luftrommet over Shells prosessanlegg på Nyhamna

1. Hva gjelder saken, og hva vil vi oppnå?

Luftfartstilsynet har mottatt søknad fra A/S Norske Shell (Shell) om endring av det permanente restriksjonsområdet i luftrommet over Shells prosessanlegg på Nyhamna i Aukra kommune.

Restriksjonsområdet ble opprettet i 2007 ved forskrift 12. oktober 2007 nr. 1150 om etablering av permanent restriksjonsområde over prosessanlegget på Nyhamna/Aukra, Aukra kommune, Møre og Romsdal.

Bakgrunnen for søknaden er at restriksjonsområdet ikke omfatter det behovet Shell har for å ivareta sikkerheten over prosessanlegget. Det er flere bygninger på prosessanlegget som ikke er omfattet av dagens restriksjonsområde. I tillegg er også deler av gjerdetraseen som sperrer av området for utenforstående, utenfor restriksjonsområdet.

Anlegget på Nyhamna prosesserer gass fra Ormen Lange, som er Norges nest største gassfelt. Gassen fra Ormen Lange eksporteres ut av Norge, og utgjør om lag 25% av Storbritannias gassforbruk.

Terminalen er utstyrt med fakkell for å brenne av gass i prosesssystemene, både som kontrollert avbrenning i forbindelse med vedlikeholdsaktiviteter, men også som et nødsystem for trykkbeskyttelse av anlegget ved eventuelle driftsavvik. Fakkelen er normalt slukket, men kan

antenne uten forvarsel. Dette kan dermed utgjøre en fare for lufttrafikk i umiddelbar nærhet til terminalen. Luftfartøyer som kommer innenfor det planlagte restriksjonsområdet kan også utgjøre en alvorlig sikkerhetsrisiko ved at det kan representere en tennkilde for terminalen.

De senere årene har den sikkerhetspolitiske situasjonen i Europa endret seg. Det har tidligere blant annet blitt observert økt aktivitet med ubemannede luftfartøyer/droner ved olje- og gassanlegg offshore og på land. Dette har medført et behov for å sikre at uvedkommende ikke skal få tilgang til å observere, innhente informasjon eller på annen måte true sikkerheten i nærheten av viktige nasjonale anlegg for ilandføring, prosessering og eksport av olje- og gass i Norge.

For å unngå sammenstøt mellom luftfartøy eller andre luftfartsulykker, og for å ivareta viktige samfunnsmessige interesser, kan Luftfartstilsynet i medhold av forskrift 14. desember 2021 nr. 3530 om lufttrossorganisering (heretter lufttrossforskriften) § 17, opprette midlertidige eller permanente områder i luftrommet der det gjelder særskilte restriksjoner for luftfarten.

Luftfartstilsynet innstiller på at restriksjonsområdet bør endres slik at området dekker hele prosessanlegget med sikkerhetssone, og dermed ivaretar formålet med opprettelsen.

2. Hvilke tiltak er relevante?

Etter opplysninger fra Shell er det avgjørende for å ivareta sikkerheten til luftfartøyer samt aktiviteten ved terminalen, at det ikke foregår noen form for flyging med luftfartøyer i nærheten av anlegget.

Grunnet viktigheten av at restriksjonene overholdes, planlegger Luftfartstilsynet å oppheve forskriften fra 2007 som etablerte det permanente restriksjonsområdet, og erstatte den med en ny forskrift om permanent restriksjonsområde over prosessanlegget på Nyhamna.

Ingen andre tiltak enn regulering ved forskrift anses som relevante.

3. Hvilke prinsipielle spørsmål reiser tiltakene?

Et område med flyforbud innebærer en begrensning i hvilke områder bemannede og ubemannede luftfartøyer kan operere. Prinsipielt sett begrenser derfor et flyforbud naturlig nok retten til fri ferdsel. En innføring av et flyforbud skjer likevel på grunnlag av avveining og vektning av hensyn, hvor hensynene som taler for et flyforbud må veie tyngre enn hensynene mot. Forsyningssikkerhet for eksport av olje og gass, er viktige nasjonale hensyn som må ivaretas.

Dagens forskrift fra 2007 som oppretter et permanent restriksjonsområde over prosessanlegget på Nyhamna, innebærer allerede et flyforbud over området. Endringen som nå planlegges ved å utvide området slik at det stedlige virkeområdet oppfyller formålet med opprettelsen, innebærer i seg selv ingen prinsipielle spørsmål.

4. Hva er de positive og negative virkningene av tiltaket, hvor varige er de og hvem blir berørt?

Etter lufttrossforskriftens § 22 skal Luftfartstilsynet vurdere virkningen av opprettelsen av et restriksjonsområde for alle aktører i luftfarten. Opprettelse av restriksjonsområder skal skje

etter en konkret helhetsvurdering, hvor de hensyn som taler for et restriksjonsområde skal vurderes i forhold til de hensyn som taler mot opprettelsen av restriksjonsområdet. Ved vurderingen veier hensynet til kommersielle interesser normalt tyngre enn fritidsinteresser.

Et restriksjonsområde skal heller ikke være større i horisontal og vertikal utstrekning, gjelde for lengre tidsrom eller for flere luftromsaktiviteter enn det som er nødvendig for å ivareta formålet med restriksjonsområdet.

Det siste året har Luftfartstilsynet opprettet tre tilsvarende permanente restriksjonsområder. Det gjelder i luftrommet over Equinors anlegg på Stureterminalen og Kollsnes i Øygarden kommune, samt over anlegget ved Tjeldbergodden i Aure kommune. Det er de samme sikkerhetsvurderingene som gjør seg gjeldende for endringsforskriften som nå utvider restriksjonsområdet over Shells prosessanlegg på Nyhamna.

Dagens permanente restriksjonsområde over prosessanlegget på Nyhamna, EN R301, er horisontalt sirkelformet med en radius på 0,6 nautiske mil rundt posisjon 625102.0N-0065634.0E. Den vertikale utstrekning er fra havnivå til 2000 fot AMSL (Above Mean Sea Level).

Søknaden fra Shell innebærer at det permanente restriksjonsområdet økes til et sirkelformet område med 0,8 nautiske mil i radius, rundt posisjon 625044N - 65634E, med en utstrekning fra havnivå til 3000 fot AMSL (1000 moh).

Konsekvensene av utvidelsen av restriksjonsområdet vurderes som begrenset for luftromsbrukere i området. Brukere av luftrommet skal likevel involveres så langt mulig slik at utilsiktede effekter identifiseres før det opprettes restriksjonsområde. Dette er også formålet med høringen, ved at eventuelle interessenter kan få komme med innspill.

De positive virkningene av tiltaket er at sikkerheten ved anlegget ved Nyhamna øker, ved at sjansen for at det skal skje en luftfartsulykke med et bemannet eller ubemannet luftfartøy minimeres.

I tillegg er det av stor viktighet å sørge for at uvedkommende med ubemannede luftfartøyer ikke skal få tilgang til å observere, innhente informasjon eller på annen måte true sikkerheten i nærheten av viktige nasjonale anlegg for ilandføring, prosessering og eksport av olje- og gass i Norge.

Flyforbudet i restriksjonsområdet omfatter både bemannet og ubemannet luftfart (droner, UAV, modellfly). Forskriften gir likevel adgang til særskilt tillatelse til flyging i restriksjonsområdet, dersom Shell eller Luftfartstilsynet innvilger dette. Kontaktinformasjon og prosedyrer for dette vil fremgå av AIP Norge.

Forbudet gjelder ikke flyging i forbindelse med militær-, politi-, ambulanse-, søke- og redningsoppdrag. Denne typen flyginger må likevel koordineres med Shell. Unntatt fra flyforbudet er også flyginger utført av eller på vegne av Shell, for eksempel i forbindelse med vedlikehold eller inspeksjoner.

5. Hvilket tiltak anbefales, og hvorfor?

Nyhamna er et viktig anlegg for prosessering og eksport av gass. Anlegget utgjør en nasjonal viktig kommersiell interesse. Hensynet til slike kommersielle interesser må som hovedregel veie tyngre enn andre interesser.

På grunnlag av ovenstående har Luftfartstilsynet utarbeidet utkast til forskrift som oppretter et permanent restriksjonsområde i luftrommet over Shells prosessanlegg på Nyhamna, og samtidig opphever forskriften fra 2007.

Formålet med forskriftsendringen er å oppdatere forskriften slik at restriksjonsområdet er dekkende for hele anleggsområdet, samt for å ivareta sikkerheten ved prosessanlegget.

Forskriften som endrer restriksjonsområdet vil kunne tre i kraft kort tid etter gjennomført høring.

6. Hva er forutsetningene for vellykket gjennomføring?

Forutsetningene for en vellykket gjennomføring av tiltaket, er at både bemannet og ubemannet luftfart retter seg etter det planlagte flyforbudet som følger av forskriften.

7. Høring

Saken sendes nå på høring. Alle høringsdokumenter blir publisert på Luftfartstilsynets nettside, under <https://luftfartstilsynet.no/horinger/>

Eventuelle høringsuttalelser merkes med ref. 23/00687 og sendes til Luftfartstilsynet ved postmottak@caa.no, innen **15. september 2023**. Dersom samfunnskritiske behov gjør det nødvendig, kan det være aktuelt å vedta forskrift som fastsetter restriksjoner for lufttrafikken selv om høringsfristen ikke er utløpt.

Med vennlig hilsen

Åsa Markhus
fung juridisk direktør
Direktoratsavdelingen

Asgeir F. Vågan
juridisk seniorrådgiver

Vedlegg:

- Utkast til forskrift om opprettelse av permanent restriksjonsområde i luftrommet over Shells prosessanlegg på Nyhamna
- Kart over området
- Høringsliste

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever derfor ikke signatur.